

ÖSYM
Sınavları için

Konu Özetli ve Açıklamalı Çözümlerle

TRIGONOMETRİ

SORU BANKASI

Muhammet TORU

Stratejik Bilgiler

Çözümlü Sorular

Testler

Soru Çözüm Videolu

Soru Sayısı: 763

OKYANUS

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM:	TRİGONOMETRİ - 1	6 - 47
	1. MODEL: Yönlü Açık - Açık Ölçü Birimleri	6
	2. MODEL: Esas Ölçü - Birim Çember	8
	3. MODEL: Sinüs Fonksiyonu - Kosinüs Fonksiyonu	10
	4. MODEL: $\sin^2x + \cos^2x = 1$ Özdeşliği	12
	5. MODEL: Tanjant Fonksiyonu - Kotanjant Fonksiyonu	14
	6. MODEL: $\tan x \cdot \cot x = 1$ Özdeşliği	16
	7. MODEL: Sekant - Kosekant Fonksiyonu	18
	8. MODEL: Bölgeler ve İşaretler	20
	9. MODEL: Dik Üçgende Trigonometrik Oranlar (Şekilsiz)	22
	10. MODEL: Dik Üçgende Trigonometrik Oranlar (Geometrik Şekli)	24
	11. MODEL: Dik Üçgende Trigonometrik Oranlar (3 Boyutlu Cisimler)	26
	12. MODEL: 90° den Büyük Açıkların Trigonometrik Oranları (Şekilsiz)	28
	13. MODEL: 90° den Büyük Açıkların Trigonometrik Oranları (Geometrik Şekli)	30
	14. MODEL: Trigonometrik Oranların Sıralaması	32
2. BÖLÜM:	TRİGONOMETRİ - 2	48 - 89
	1. MODEL: Kosinüs Teoremi	48
	2. MODEL: Sinüs Teoremi	50
	3. MODEL: Üçgende Sinüslü Alan	52
	4. MODEL: Periyod Kavramı	54
	5. MODEL: Sinüs Fonksiyonunun Grafiği	56
	6. MODEL: Kosinüs Fonksiyonunun Grafiği	58
	7. MODEL: Tanjant Fonksiyonunun Grafiği	60
	8. MODEL: Kotanjant Fonksiyonunun Grafiği	62
	9. MODEL: Sinüs Fonksiyonunun Tersi ($\arcsin x$)	64
	10. MODEL: Kosinüs Fonksiyonunun Tersi ($\arccos x$)	66
	11. MODEL: Tanjant - Kotanjant Fonksiyonlarının Tersi ($\arctan x - \text{arccot} x$)	68

3. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 3 ..... 90 - 123

1. MODEL: Toplam – Fark Formülleri - 1	90
2. MODEL: Toplam – Fark Formülleri - 2	92
3. MODEL: Toplam – Fark Formülleri - 3	94
4. MODEL: Toplam – Fark Formülleri (Geometrik Şekli)	96
5. MODEL: İki Kat Açık Formülleri (Sinüs)	98
6. MODEL: İki Kat Açık Formülleri (Kosinüs)	100
7. MODEL: İki Kat Açık Formülleri (Tanjant - Kotanjant)	102
8. MODEL: İki Kat Açık Formülleri (Geometrik Şekli)	104

4. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 4 ..... 124 - 152

1. MODEL: $\sin(x) = a$ Denkleminin Çözüm Kümesi	124
2. MODEL: $\cos(x) = a$ Denkleminin Çözüm Kümesi	126
3. MODEL: $\tan(x) = a$ Denkleminin Çözüm Kümesi	128
4. MODEL: $\cot(x) = a$ Denkleminin Çözüm Kümesi	130
5. MODEL: $\sin f(x) = \sin g(x)$ Denkleminin Çözüm Kümesi	132
6. MODEL: $\cos f(x) = \cos g(x)$ Denkleminin Çözüm Kümesi	134
7. MODEL: $\tan f(x) = \tan g(x)$ Denkleminin Çözüm Kümesi	136
8. MODEL: $\cot f(x) = \cot g(x)$ Denkleminin Çözüm Kümesi	138
9. MODEL: Lineer ve Homojen Denklem Çözümü	140

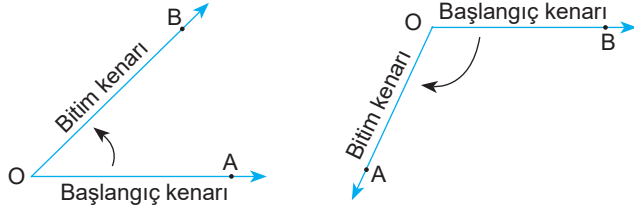
1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

1. MODEL | YÖNLÜ AÇI - AÇI ÖLÇÜ BİRİMLERİ

BİLGİ

Gezegenler, yel değirmeni ve dönme dolap gibi belirli bir merkez etrafında dairesel hareket eden cisimlerin hareket yönü **pozitif yön** ve **negatif yön** kavramları kullanılarak ifade edilir.

$\widehat{AOB}$: Pozitif yönlü açı

$\widehat{BOA}$: Negatif yönlü açı

Açı Ölçü Birimleri:

Açının ölçüsünü ifade etmek için derece veya radyan birimleri kullanılır.

$1^\circ = 60'$ (60 dakika 1 dereceye eşittir.)

$1' = 60''$ (60 saniye 1 dakikaya eşittir.)

ÖRNEK

1. $m(\widehat{A}) = 5^\circ 8' 10''$ olduğuna göre,

a) $\widehat{A}$ açısının ölçüsü kaç saniyedir?

b) $\frac{\widehat{A}}{2}$ açısının ölçüsünü bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

a) 1 derece 60 dakikaya, 1 dakika ise 60 saniyeye eşit olduğundan

1 derece $60 \times 60 = 3600$ saniyedir.

$5^\circ = 5 \times 3600 = 18\,000$ saniye

$8' = 8 \times 60 = 480$ saniye

O hâlde, ölçüsü $5^\circ 8' 10''$ olan $\widehat{A}$ açısının ölçüsü toplam 18 490 saniyedir.

b) $\frac{5^\circ 8' 10''}{2} = \frac{4^\circ 68' 10''}{2} = 2^\circ 34' 5''$

(5° , 2 ye tam bölünmediğinden $1^\circ(60')$ sağdaki dakikalara aktarıldı.)

BİLGİ

Bir çemberde, yarıçap uzunluğundaki yayı gören merkez açının ölçüsüne 1 radyan denir.

• Çember yayı tam açı olduğundan ölçüsü 2π radyandır.

$$2\pi = 360^\circ$$

• Yarım çember yayının ölçüsü π radyandır.

$$\pi = 180^\circ$$

ÖRNEK

1. Ölçüsü 120° olan açının radyan cinsinden değerini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

1. Yol: (Orantı kurarak)

$$\begin{array}{ccc} 360^\circ & \rightarrow & 2\pi \text{ radyan} \\ 120^\circ & \rightarrow & x \text{ radyan} \\ \hline \text{D.O.} & & 360 \cdot x = 2\pi \cdot 120 \\ & & x = \frac{2\pi}{3} \text{ radyan} \end{array}$$

2. Yol: (Formül ile)

$$\frac{D}{180^\circ} = \frac{R}{\pi}$$

$$\frac{120^\circ}{180^\circ} = \frac{R}{\pi}$$

$$R = \frac{2\pi}{3} \text{ radyan}$$

3. Yol: ($\pi = 180^\circ$ kullanarak)

$$120^\circ = 2 \cdot 60^\circ = 2 \cdot \frac{180^\circ}{3} = \frac{2\pi}{3} \text{ radyan}$$

Yukarıda verdiğimiz üç farklı yoldan istediğinizi kullanabilirsiniz. Biz, ilk zamanlar biraz zorlansanız da mümkün olduğunca 3. yolu kullanmanızı tavsiye ediyoruz.

$\pi = 180^\circ$ eşitliği ile pratik yoldan aşağıdaki dönüştürmeleri yapabiliriz.

$$\bullet \quad 30^\circ = \frac{180^\circ}{6} = \frac{\pi}{6}$$

$$\bullet \quad \frac{3\pi}{2} = 3 \cdot \frac{180^\circ}{2} = 270^\circ$$

$$\bullet \quad 90^\circ = \frac{180^\circ}{2} = \frac{\pi}{2}$$

$$\bullet \quad \frac{4\pi}{3} = 4 \cdot \frac{180^\circ}{3} = 240^\circ$$

$$\bullet \quad 135^\circ = 3 \cdot 45^\circ = 3 \cdot \frac{180^\circ}{4} = \frac{3\pi}{4}$$

$$\bullet \quad 330^\circ = 11 \cdot 30^\circ = 11 \cdot \frac{180^\circ}{6} = \frac{11\pi}{6}$$

0A6A0A75

1. 4280" lik açı kaç derece, kaç dakika ve kaç saniyedir?

- A) 1° 9' 10"   B) 1° 10' 10"   C) 1° 11' 10"
D) 1° 11' 20"   E) 1° 10' 20"

2. $\alpha = 28^\circ 32' 43''$
 $\theta = 16^\circ 48' 25''$

olduğuna göre, $\alpha + \theta$ değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 44° 21' 8"   B) 45° 20' 8"   C) 45° 21' 8"
D) 44° 22' 8"   E) 45° 22' 8"

3. $m(\hat{A}) = 31^\circ 23' 44''$

olduğuna göre, $\frac{m(\hat{A})}{2}$ ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 15° 40' 52"   B) 15° 41' 52"   C) 15° 42' 52"
D) 16° 40' 52"   E) 15° 42' 42"

4. $x = 14^\circ 21'$ ve $y = 28^\circ 42'$

olduğuna göre, $3x - y$ işleminin sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 13° 21'   B) 14° 20'   C) 14° 22'
D) 13° 22'   E) 14° 21'

5. Ölçüsü 105° olan açı kaç radyandır?

- A) $\frac{5\pi}{12}$ B) $\frac{7\pi}{12}$ C) $\frac{2\pi}{3}$ D) $\frac{3\pi}{4}$ E) $\frac{5\pi}{6}$

6. Aşağıdaki eşitliklerden hangisi yanlıştır?

- A) $120^\circ = \frac{2\pi}{3}$ B) $135^\circ = \frac{3\pi}{4}$ C) $150^\circ = \frac{5\pi}{6}$
D) $210^\circ = \frac{7\pi}{6}$ E) $225^\circ = \frac{7\pi}{4}$

7. 180π derecenin radyan karşılığı = A

180π radyanın derece karşılığı = B

olduğuna göre, $\frac{A}{B}$ oranı kaçtır?

- A) $\left(\frac{\pi}{180}\right)^2$ B) $\left(\frac{180}{\pi}\right)^2$ C) $\frac{\pi}{180}$
D) $\frac{180}{\pi}$ E) $(180 \cdot \pi)^2$

8. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) $15^\circ = \frac{\pi}{12}$ B) $22,5^\circ = \frac{\pi}{8}$ C) $67,5^\circ = \frac{3\pi}{8}$
D) $\frac{7\pi}{12} = 105^\circ$ E) $240^\circ = \frac{5\pi}{3}$

0A2503BD

1. 16π radyanlık açının esas ölçüsü kaç radyandır?

- A) 0   B) $\frac{\pi}{2}$ C) π D) $\frac{5\pi}{4}$ E) $\frac{3\pi}{2}$

2. $\frac{19\pi}{4}$ radyanlık açının esas ölçüsü kaç radyandır?

- A) $\frac{\pi}{8}$ B) $\frac{\pi}{4}$ C) $\frac{\pi}{2}$ D) $\frac{3\pi}{4}$ E) $\frac{5\pi}{6}$

3. $-\frac{13\pi}{4}$ radyanlık açının esas ölçüsü kaç radyandır?

- A) $\frac{\pi}{6}$ B) $\frac{5\pi}{6}$ C) $\frac{5\pi}{4}$ D) $\frac{3\pi}{4}$ E) $\frac{3\pi}{2}$

4. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) $\frac{23\pi}{5}$ radyanlık açının esas ölçüsü $\frac{3\pi}{5}$ radyandır.
 B) $-\frac{33\pi}{5}$ radyanlık açının esas ölçüsü $\frac{7\pi}{5}$ radyandır.
 C) 1120° lik açının esas ölçüsü 40° dir.
 D) 1480° lik açının esas ölçüsü 40° dir.
 E) -790° lik açının esas ölçüsü 70° dir.

5. $A\left(x, \frac{\sqrt{3}}{2}\right)$

noktası birim çember üzerinde olduğuna göre, x in alabileceği değerler çarpımı kaçtır?

- A) $-\frac{1}{8}$ B) $-\frac{1}{6}$ C) $-\frac{1}{4}$ D) $-\frac{1}{2}$ E) -1

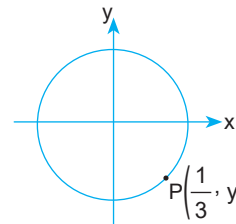
6. Aşağıdakilerden hangisi birim çember üzerinde değildir?

- A) $\left(\frac{\sqrt{2}}{2}, \frac{\sqrt{2}}{2}\right)$ B) (1, 0)   C) $\left(\frac{\sqrt{3}}{2}, \frac{1}{2}\right)$
 D) (-1, 0)   E) $(1, \sqrt{2})$

7. P(x, y) noktası birim çember üzerinde IV. bölgede olduğuna göre, P noktasının koordinatları aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) $\left(\frac{\sqrt{3}}{2}, \frac{1}{2}\right)$ B) $\left(-\frac{1}{2}, -\frac{1}{2}\right)$ C) $\left(\frac{\sqrt{2}}{2}, \frac{\sqrt{2}}{2}\right)$
 D) $\left(\frac{1}{2}, -\frac{1}{2}\right)$ E) $\left(\frac{1}{2}, -\frac{\sqrt{3}}{2}\right)$

8.

Yanda, birim çember üzerinde verilmiş olan P noktasının ordinatı kaçtır?

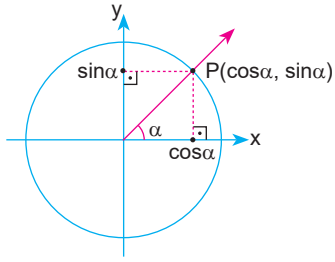
- A) $-2\sqrt{2}$ B) $\frac{2\sqrt{2}}{3}$ C) $-\frac{2\sqrt{3}}{3}$
 D) $-\frac{2\sqrt{2}}{3}$ E) $-\frac{\sqrt{10}}{3}$

1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

3. MODEL | SİNÜS FONKSİYONU - KOSİNÜS FONKSİYONU

BİLGİ

P noktası α açısının birim çemberi kestiği nokta olmak üzere,

- P noktasının apsisine α açısının kosinüsü denir ve bu ifade $\cos\alpha$ ile gösterilir.
- P noktasının ordinatına α açısının sinüsü denir ve bu ifade $\sin\alpha$ ile gösterilir.

Sonuçlar

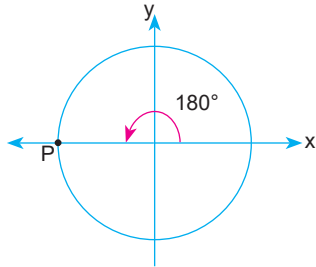
1. $-1 \leq \sin\alpha \leq 1$ ve $-1 \leq \cos\alpha \leq 1$
2. $\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1$
3. $\sin 90^\circ = 1$, $\cos 90^\circ = 0$, $\sin 180^\circ = 0$, $\cos 270^\circ = 0$

ÖRNEKLER

1. Birim çemberde 180° ve 270° lik açılarının sinüs ve kosinüs değerlerini bulunuz.

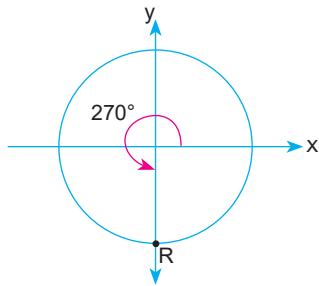
Açıklamalı Çözüm:

- 180° nin sinüs ve kosinüs değerleri için, ilk önce ölçüsü 180° olan açının birim çemberi kestiği noktayı bulalım:

P(-1, 0) noktasının apsisi $\cos 180^\circ$, ordinatı ise $\sin 180^\circ$ olacaktır. O hâlde, $\cos 180^\circ = -1$ ve $\sin 180^\circ = 0$ dir.

- Şimdi de ölçüsü 270° olan açının birim çemberi kestiği noktayı bulalım:

R(0, -1) noktasının apsisi $\cos 270^\circ$, ordinatı ise $\sin 270^\circ$ olacaktır. O hâlde, $\cos 270^\circ = 0$ ve $\sin 270^\circ = -1$ dir.

2. $f(x) = 2 + 3\sin x$ fonksiyonunun görüntü kümesini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

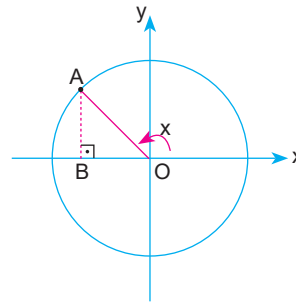
Birim çember üzerindeki noktaların ordinatları 1'den büyük, -1'den küçük olamaz. Buna göre, bir x açısının sinüs değeri -1 ile 1 arasıdır.

$$-1 \leq \sin x \leq 1$$

$$-3 \leq 3\sin x \leq 3$$

$$-1 \leq \underbrace{2 + 3\sin x}_{f(x)} \leq 5 \text{ olacağından } f(x) \text{ değerleri } [-1, 5] \text{ aralığındadır.}$$

- 3.

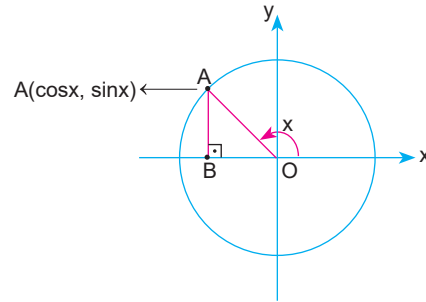

Yandaki birim çemberde x açısının bitim kenarı çemberi A noktasında kesmektedir. Buna göre, AOB üçgeninin alanının x cinsinden eşitini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

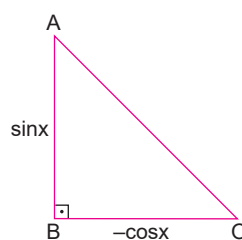
Hemen hatırlayalım:

A noktasının apsisine x açısının kosinüsü, ordinatına ise x açısının sinüsü denir.

Bu durumda, $|AB| = \sin x$ olacaktır. Fakat $|OB|$ için $\cos x$ olur diyemeyiz. B noktası x ekseninin negatif tarafında ve uzunluk her zaman pozitif bir değer olduğundan $|OB| = -\cos x$ olacaktır.

AOB dik üçgeninin alanı;

$$\begin{aligned} A(\widehat{AOB}) &= \frac{|AB| \cdot |OB|}{2} \\ &= \frac{\sin x \cdot (-\cos x)}{2} \\ &= -\frac{\sin x \cdot \cos x}{2} \end{aligned}$$

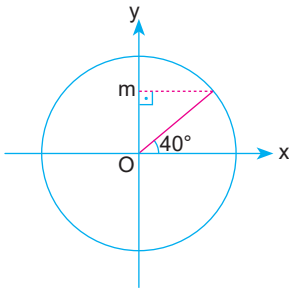

1. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) $\sin \frac{\pi}{2} - \cos \pi = 2$
 B) $\cos 0^\circ + \sin 2\pi = 1$
 C) $\sin \frac{3\pi}{2} - \cos \frac{\pi}{2} = -1$
 D) $\cos 360^\circ - \sin 270^\circ = 2$
 E) $\sin 0^\circ + \cos 270^\circ = -2$

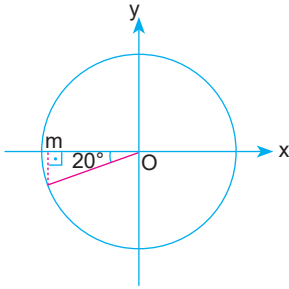
2.

Şekilde O merkezli birim çember verildiğine göre, m sayısının eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\cos 40^\circ$ B) $\sin 40^\circ$ C) $\cos 20^\circ$
 D) $\sin 20^\circ$ E) $\sin 50^\circ$

3.

Şekilde O merkezli birim çember verildiğine göre, m sayısının eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\cos 20^\circ$ B) $\sin 20^\circ$ C) $\sin 200^\circ$
 D) $\cos 200^\circ$ E) $\cos 190^\circ$

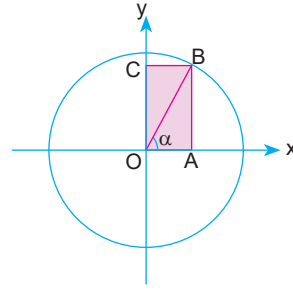
4.

$$\sin \alpha + \cos \alpha = \frac{5}{2}$$

eşitliğini sağlayan kaç farklı α açısı vardır?

- A) 0   B) 1   C) 2   D) 4   E) 90

5.

Şekildeki birim çemberde verilenlere göre, OABC dikdörtgeninin alanı α cinsinden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\frac{\sin \alpha}{2}$ B) $\frac{\cos \alpha}{2}$ C) $\frac{\sin \alpha \cdot \cos \alpha}{2}$
 D) $\sin \alpha \cdot \cos \alpha$ E) $2 \sin \alpha \cdot \cos \alpha$

6.

$A = 3 - 4 \cos x$ olduğuna göre, A'nın kaç farklı tam sayı değeri vardır?

- A) 10   B) 9   C) 8   D) 7   E) 6

7.

$3 \sin x + 2 \cos y$ toplamının en geniş değer aralığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $[-1, 1]$ B) $[-3, 3]$ C) $(-5, 5)$
 D) $[-5, 5]$ E) $[-1, 5]$

8.

$\alpha \in \mathbf{R}$ olmak üzere,

$$\sin \alpha = 2m - 5$$

olduğuna göre, m'nin alabileceği tam sayı değerleri kaç tanedir?

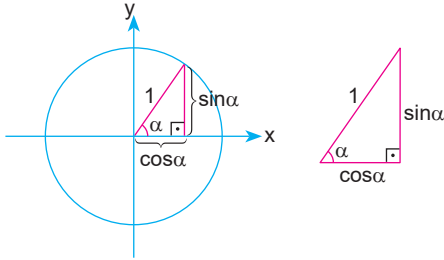
- A) 1   B) 2   C) 3   D) 4   E) 5

1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

4. MODEL | $\sin^2x + \cos^2x = 1$ ÖZDEŞLİĞİ

BİLGİ

Şekildeki dik üçgende pisagor teoremini uygularsak trigonometri problemlerinin çözümünde sık sık kullanacağımız özdeşliği elde ederiz.

$$\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1$$

ÖRNEKLER

1. $\frac{\sin^2x}{1 + \cos x} + \frac{\sin^2x}{1 - \cos x}$

ifadesinin en sade halini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

$$\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1 \begin{cases} \rightarrow \sin^2\alpha = 1 - \cos^2\alpha \\ \rightarrow \cos^2\alpha = 1 - \sin^2\alpha \end{cases}$$

Bu durumda, $\sin^2x$ yerine $1 - \cos^2x$ yazabiliriz:

$$\begin{aligned} &= \frac{1 - \cos^2x}{1 + \cos x} + \frac{1 - \cos^2x}{1 - \cos x} = \frac{(1 - \cos x)(1 + \cos x)}{1 + \cos x} + \frac{(1 - \cos x)(1 + \cos x)}{1 - \cos x} \\ &= 1 - \cos x + 1 + \cos x = 2 \end{aligned}$$

2. $4\sin x - \cos^2x = 4$

olduğuna göre, $\sin x$ değeri kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

$\cos^2x$ ifadesinin yerine $1 - \sin^2x$ yazalım.

($\sin^2\alpha + \cos^2\alpha = 1$ özdeşliğinin iki farklı yazılışını ne kadar çok kullandığımızı hemen fark etmişsinizdir.)

$$4\sin x - (1 - \sin^2x) = 4$$

$$4\sin x - 1 + \sin^2x = 4$$

$$\sin^2x + 4\sin x - 5 = 0$$

$$\begin{array}{cc} \downarrow & \downarrow \\ \sin x & +5 \end{array}$$

$$\begin{array}{cc} \sin x & -1 \end{array}$$

$$(\sin x + 5) \cdot (\sin x - 1) = 0$$

$$\sin x = -5 \text{ veya } \sin x = 1$$

$\sin x$ değeri -5 olamaz. O hâlde, $\sin x = 1$ 'dir.

BİLGİ

Trigonometri problemlerinde sık sık kullanacağımız bazı özdeşlikleri (10. sınıfta öğrendiğimiz) hatırlayalım.

- $a^2 - b^2 = (a - b) \cdot (a + b)$
- $(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$
- $(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$

Bu özdeşlikler sayesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşabiliriz.

- $(1 - \cos x) \cdot (1 + \cos x) = 1 - \cos^2x$
- $(1 - \sin x) \cdot (1 + \sin x) = 1 - \sin^2x$

ÖRNEKLER

1. $\sin x > 0$ olmak üzere,

$$\frac{9}{1 - \cos x} = 10 + 10 \cdot \cos x$$

olduğuna göre, $\sin x$ kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

$$\frac{9}{1 - \cos x} = 10 \cdot (1 + \cos x)$$

$$9 = 10 \cdot (1 + \cos x) (1 - \cos x)$$

$$\frac{9}{10} = (1 + \cos x) (1 - \cos x)$$

$$\frac{9}{10} = 1 - \cos^2x \Rightarrow \frac{9}{10} = \sin^2x$$

Bu durumda, $\sin x = \frac{3}{\sqrt{10}}$ veya $\sin x = -\frac{3}{\sqrt{10}}$ olacaktır.

$\sin x > 0$ olarak verilmişti. O hâlde, $\sin x = \frac{3}{\sqrt{10}}$ bulunur.

2. $\sin x > 0$ ve $\cos x > 0$ olmak üzere,

$$\frac{\sqrt{1 + 2\sin x \cos x}}{\sin x + \cos x}$$

ifadesinin en sade halini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

$\sin^2x + \cos^2x = 1$ olduğuna göre, köklü ifadenin içindeki 1 sayısını silip yerine $\sin^2x + \cos^2x$ yazalım:

$$= \frac{\sqrt{\sin^2x + \cos^2x + 2\sin x \cos x}}{\sin x + \cos x} = \frac{\sqrt{\sin^2x + 2\sin x \cos x + \cos^2x}}{\sin x + \cos x}$$

$$= \frac{\sqrt{(\sin x + \cos x)^2}}{\sin x + \cos x}$$

$$= \frac{|\sin x + \cos x|}{\sin x + \cos x} = \frac{\sin x + \cos x}{\sin x + \cos x} = 1$$

0A540602

1. $\frac{1 - \sin^2x}{\cos x}$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\sin$ B) $\cos x$ C) 1   D) $\frac{1}{\sin x}$ E) $\frac{1}{\cos x}$

2. $\frac{\cos^2\alpha}{1 - \sin\alpha} - \sin\alpha$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) -1   B) 0   C) $\sin\alpha$ D) $\cos\alpha$ E) 1

3. $\frac{1 - \sin^2x}{\cos^2x} + \frac{\sin^2x}{\cos^2x - 1}$

ifadesinin değeri kaçtır?

- A) -2   B) -1   C) $2\sin x$ D) $2\cos x$ E) 0

4. $\frac{1 + \sin\alpha}{\cos\alpha} - \frac{\cos\alpha}{1 - \sin\alpha}$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\sin\alpha$ B) $\frac{1}{\cos\alpha}$ C) $\frac{2}{\cos\alpha}$ D) 0   E) $\frac{1}{\sin\alpha}$

5. $\frac{\sin x}{1 - \cos x} - \frac{\cos x + 1}{\sin x}$

ifadesinin en sade şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) -2   B) -1   C) 0   D) $\cos x$ E) $\sin x$

6. $\frac{1}{1 + \cos\alpha} + \frac{1}{1 - \cos\alpha}$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\sin\alpha$ B) $\cos\alpha$ C) $\frac{2}{\sin^2\alpha}$
D) $\frac{1}{\cos^2\alpha}$ E) $2\sin^2\alpha$

7. $\frac{1 + 2\sin x \cdot \cos x}{\sin x + \cos x}$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) -1   B) 0   C) 1
D) $\sin x + \cos x$ E) $\sin x - \cos x$

8. $\sin x - \cos x = \frac{1}{3}$

olduğuna göre, $\sin x \cdot \cos x$ çarpımı kaçtır?

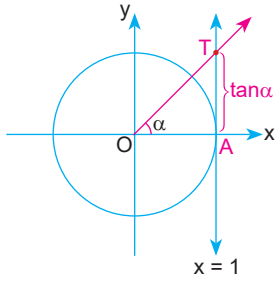
- A) $\frac{8}{9}$ B) $\frac{4}{9}$ C) $\frac{2}{3}$ D) $\frac{2}{9}$ E) $\frac{16}{9}$

1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

5. MODEL | TANJANT FONKSİYONU - KOTANJANT FONKSİYONU

BİLGİ

Pozitif yönlü α açısının bitim kenarının $x = 1$ doğrusunu kestiği nokta T noktası olsun.

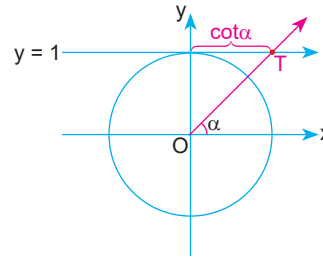
- T noktasının ordinatına α açısının tanjantı denir ve $\tan \alpha$ ile gösterilir.

Sonuçlar:

- 1) $x = 1$ doğrusuna tanjant eksenidir.
- 2) $-\infty < \tan x < \infty$
- 3) $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$

BİLGİ

Pozitif yönlü α açısının bitim kenarının $y = 1$ doğrusunu kestiği nokta T noktası olsun.

- T noktasının apsisine α açısının kotanjantı denir ve $\cot \alpha$ ile gösterilir.

Sonuçlar:

- 1) $y = 1$ doğrusuna kotanjant eksenidir.
- 2) $-\infty < \cot x < \infty$
- 3) $\cot x = \frac{\cos x}{\sin x}$

ÖRNEKLER

1. $f(x) = \frac{1 + 2\tan x}{3}$

fonksiyonunun en geniş değer kümesini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

$\sin x$ ve $\cos x$ fonksiyonları birim çember ile sınırlandırılmış birer fonksiyon iken, $\tan x$ fonksiyonu birim çemberin dışına çıkarak $-\infty$ ile $+\infty$ arasında değer alabilir. O hâlde, $f(x)$ fonksiyonunun en geniş değer kümesi gerçek sayılar kümesidir.

2. $x \neq 0$ olmak üzere,

$$\frac{\sin x \cdot \tan x}{3} = 1 - \cos x$$

olduğuna göre, $\cos x$ değeri kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

$\tan x$ yerine $\frac{\sin x}{\cos x}$ yazalım:

$$\frac{\sin x \cdot \frac{\sin x}{\cos x}}{3} = 1 - \cos x$$

$$\frac{\sin^2 x}{3\cos x} = 1 - \cos x$$

$\sin^2 x$ yerine $1 - \cos^2 x$ yazalım:

$$\frac{1 - \cos^2 x}{3\cos x} = 1 - \cos x \Rightarrow \frac{(1 - \cos x) \cdot (1 + \cos x)}{3\cos x} = 1 - \cos x$$

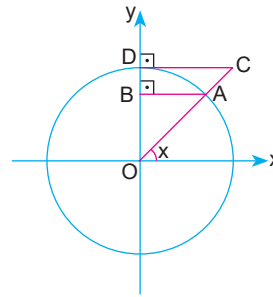
$$\Rightarrow \frac{1 + \cos x}{3\cos x} = 1$$

$$\Rightarrow 1 + \cos x = 3\cos x$$

$$\Rightarrow \cos x = \frac{1}{2}$$

ÖRNEK

1.

Şekilde, O merkezli birim çember ile OAB ve OCD dik üçgenleri gösterilmiştir. A noktası birim çember üzerinde olup, CD doğrusu D noktasında çembere teğettir.

Buna göre, $\frac{|CD| - |AB|}{|BD|}$ oranının x türünden eşiti nedir?

Açıklamalı Çözüm:

- A noktasının ordinatı $\sin x$ olduğundan, $|BD| = 1 - \sin x$ olur.
- A noktasının apsisi $\cos x$ olduğundan, $|AB| = \cos x$
- C noktasının apsisi $\cot x$ olduğundan, $|CD| = \cot x$

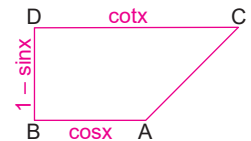
$$\Rightarrow \frac{|CD| - |AB|}{|BD|}$$

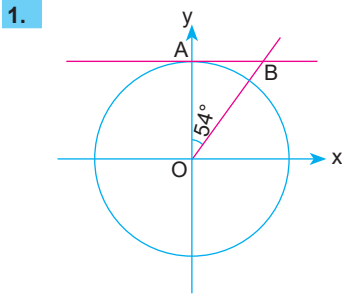
$$\Rightarrow \frac{\cot x - \cos x}{1 - \sin x}$$

$$\Rightarrow \frac{\frac{\cos x}{\sin x} - \cos x}{1 - \sin x} \Rightarrow \frac{\cos x \left(\frac{1}{\sin x} - 1 \right)}{1 - \sin x}$$

$$\Rightarrow \frac{\cos x \left(\frac{1 - \sin x}{\sin x} \right)}{(1 - \sin x)}$$

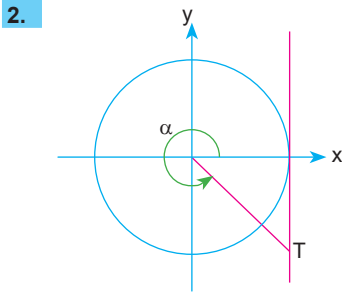
$$\Rightarrow \frac{\cos x (1 - \sin x)}{\sin x} \cdot \frac{1}{(1 - \sin x)} \Rightarrow \frac{\cos x}{\sin x} = \cot x$$

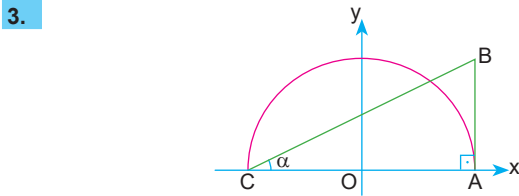
Yandaki şekilde O merkezli birim çember verilmiştir. Buna göre, AB uzunluğunun eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\sin 36^\circ$ B) $\tan 36^\circ$ C) $\cot 36^\circ$
D) $\cos 54^\circ$ E) $\cot 54^\circ$

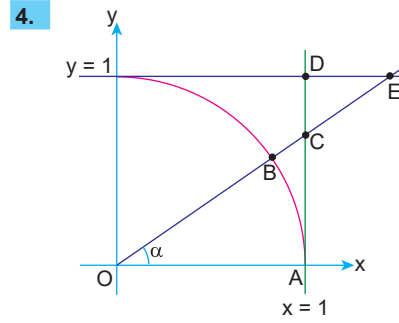
Şekilde birim çember üzerinde α açısı verilmiştir. Buna göre, T noktasının koordinatları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $(\cot \alpha, \tan \alpha)$ B) $(1, \tan \alpha)$ C) $(1, -\cot \alpha)$
D) $(1, -\tan \alpha)$ E) $(-\tan \alpha, 1)$

Şekildeki yarım birim çemberde $[AB] \perp [Ox]$ ve $m(\widehat{BCA}) = \alpha$ olduğuna göre, AB doğru parçasının uzunluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $2\cot \alpha$ B) $2\tan \alpha$ C) $\frac{\tan \alpha}{2}$
D) $\frac{\cot \alpha}{2}$ E) $\sin \alpha \cdot \cos \alpha$

Şekildeki çeyrek birim çemberde, O, B, C ve E noktaları doğrusaldır.

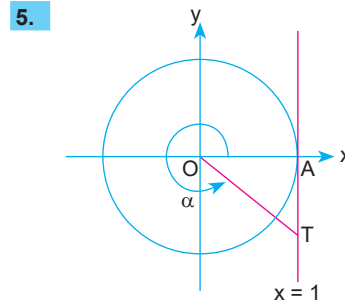
$m(\widehat{BOA}) = \alpha$

olduğuna göre,

- I. $|AC| = \tan \alpha$
II. $|DE| = \cot \alpha - 1$
III. $|DC| = 1 - \tan \alpha$

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

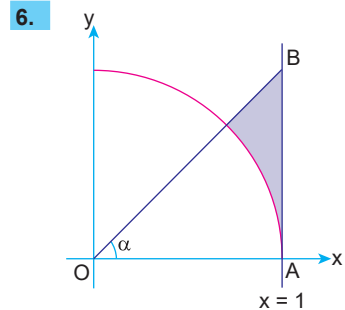

Yandaki şekilde O merkezi birim çember ve $x = 1$ doğrusu verilmiştir.

$|AT| = \frac{3}{4}$ br ve $m(\widehat{AOT}) = \alpha$

olduğuna göre, $\tan \alpha$ kaçtır?

- A) $-\frac{4}{3}$ B) $-\frac{3}{4}$ C) $-\frac{1}{4}$ D) $\frac{3}{4}$ E) $\frac{4}{3}$

Yandaki çeyrek birim çemberde

$m(\widehat{BOA}) = \alpha$ olduğuna göre,

- I. $|AB| = \tan \alpha$
II. $|OB| = \sqrt{1 + \tan^2 \alpha}$
III. Taralı alan = $\frac{\tan \alpha}{2} - \frac{\pi \cdot \alpha}{360^\circ}$

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

6. MODEL | $\tan x \cdot \cot x = 1$ ÖZDEŞLİĞİ

BİLGİ

$\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$ ve $\cot x = \frac{\cos x}{\sin x}$ olduğundan, tanımlı oldukları ara-

lıkta $\tan x \cdot \cot x = 1$ özdeşliğini elde edebiliriz.

Pratik olarak; $\tan x = 3$ ise $\cot x = \frac{1}{3}$ yazılabilir.

ÖRNEK

1. $x^2 - (\tan \alpha) \cdot x + \frac{1}{4} (\cot^2 \alpha) = 0$

denkleminin bir kökü $\cot \alpha$ 'dır.

$\cot \alpha < 0$ olduğuna göre, $\tan \alpha$ kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

Denklemin kökü bilinmeyen yerine yazıldığında denklemi sağlayacağı için x yerine $\cot \alpha$ yazalım.

$$(\cot \alpha)^2 - \underbrace{(\tan \alpha)}_1 \cdot (\cot \alpha) + \frac{1}{4} (\cot^2 \alpha) = 0$$

$$\cot^2 \alpha - 1 + \frac{\cot^2 \alpha}{4} = 0$$

$$\frac{5\cot^2 \alpha}{4} = 1$$

$$\cot^2 \alpha = \frac{4}{5}$$

Karesi $\frac{4}{5}$ olan sayılar $\frac{2}{\sqrt{5}}$ veya $\frac{-2}{\sqrt{5}}$ olduğundan $\cot \alpha = \frac{2}{\sqrt{5}}$ veya

$$\cot \alpha = \frac{-2}{\sqrt{5}} \text{ tir}$$

Problemde $\cot \alpha < 0$ verilmişti. O hâlde, $\cot \alpha = \frac{-2}{\sqrt{5}}$ olacaktır.

Şimdi gelelim $\tan \alpha$ değerini bulmaya. $\tan \alpha$ ile $\cot \alpha$ (tanımlı oldukları zaman) çarpma işlemine göre birbirlerinin tersidir.

Bu durumda, $\cot \alpha = \frac{-2}{\sqrt{5}}$ ise $\tan \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{2}$ olacaktır.

BİLGİ

Buraya kadar öğrendiğimiz özdeşlikler ve bu özdeşliklerin farklı kullanımlarını bir arada verelim:

- $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- $\sin^2 x = 1 - \cos^2 x$
- $\cos^2 x = 1 - \sin^2 x$
- $(1 - \sin x)(1 + \sin x) = 1 - \sin^2 x$
- $(1 - \cos x)(1 + \cos x) = 1 - \cos^2 x$
- $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$
- $\cot x = \frac{\cos x}{\sin x}$
- $\tan x = \frac{1}{\cot x}$
- $\cot x = \frac{1}{\tan x}$
- $\tan x \cdot \cot x = 1$

ÖRNEK

1. $\frac{\tan x}{1 + \cos x} + \frac{\tan x}{1 - \cos x} = \frac{8}{\cot x}$

olduğuna göre, $\tan^2 x$ ifadesinin değeri kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

Eşitliğin sol tarafını $\tan x$ ortak parantezine alalım:

$$\tan x \cdot \left(\frac{1}{1 + \cos x} + \frac{1}{1 - \cos x} \right) = \frac{8}{\cot x}$$

Parantezin içinde payda eşitleyelim:

$$\tan x \cdot \left(\frac{1 - \cos x + 1 + \cos x}{(1 + \cos x) \cdot (1 - \cos x)} \right) = \frac{8}{\cot x}$$

$$\frac{2 \cdot \tan x}{1 - \cos^2 x} = \frac{8}{\cot x} \Rightarrow \frac{2 \cdot \tan x}{\sin^2 x} = \frac{8}{\cot x}$$

$$\Rightarrow 2 \cdot \tan x \cdot \cot x = 8 \cdot \sin^2 x$$

$$\Rightarrow \sin^2 x = \frac{1}{4}$$

Bundan sonra $\tan^2 x$ ifadesinin değerini bulmak için $\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$ eşitliğini kullanalım.

$$\tan^2 x = \frac{\sin^2 x}{\cos^2 x} = \frac{\sin^2 x}{1 - \sin^2 x} = \frac{\frac{1}{4}}{1 - \frac{1}{4}} = \frac{\frac{1}{4}}{\frac{3}{4}} = \frac{1}{3}$$

0A940151

1. $\frac{1 - \sin^2 x}{\sin x \cdot \cos x}$

ifadesinin kısaltılmış biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\tan x$ B) $\cot x$ C) $\frac{1}{\tan x}$ D) $\frac{1}{\cot x}$ E) $-\cot x$

2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi 1'e eşit değildir?

- A) $\tan \alpha \cdot \cot \alpha$ B) $\tan 5^\circ \cdot \tan 85^\circ$
 C) $\frac{\tan 35^\circ}{\cot 55^\circ}$ D) $\frac{\tan 4^\circ}{\cot 4^\circ}$
 E) $\tan x \cdot \tan(90^\circ - x)$

3. $\frac{1 + \tan x}{1 + \cot x}$

ifadesinin sadeleşmiş şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\cot x$ B) $\tan x$ C) $-\tan x$ D) 1   E) $-\cot x$

4. $\tan x + \cot x = 4$

olduğuna göre, $\tan^2 x + \cot^2 x$ ifadesinin değeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 9   B) 12   C) 14   D) 16   E) 18

5. $\frac{1}{1 + \tan x} + \frac{1}{1 + \cot x}$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) -1   B) 1   C) $\tan x$
 D) $\cot x$ E) $\tan^2 x$

6. $\frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x} = \frac{1}{3}$

olduğuna göre, $\tan x$ nedir?

- A) $\frac{1}{9}$ B) $\frac{2}{3}$ C) $\frac{1}{2}$ D) 2   E) 3

7. $\frac{1 - \cos x}{\sin x} + \cot x$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) 1   B) $\frac{1}{\cos x}$ C) $\frac{1}{\sin x}$ D) $\cot x$ E) $\tan x$

8. $(\sin x \cdot \cos x) \cdot \left(\frac{1}{\tan x} + \frac{1}{\cot x} \right)$

ifadesinin eşiti aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) $1 + \cos x$ B) $1 + \sin x$ C) 1
 D) $\cos x + \sin x$ E) $\cos x - \sin x$

1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

7. MODEL | SEKANT - KOSEKANT FONKSİYONU

BİLGİ

$\sec x$ ifadesinin çarpmaya göre tersi $\sec x$ diye yazılır ve sekant x diye okunur.

$$\sec x = \frac{1}{\cos x}$$

ÖRNEKLER

1. x dar açı olmak üzere,

$$\sec x \cdot \tan x \cdot (1 - \sin x) = \frac{1}{4}$$

olduğuna göre, $\sin x$ değeri kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

$\tan x$ yerine $\frac{\sin x}{\cos x}$ ve $\sec x$ yerine $\frac{1}{\cos x}$ yazalım:

$$\frac{1}{\cos x} \cdot \frac{\sin x}{\cos x} (1 - \sin x) = \frac{1}{4}$$

$$\frac{\sin x}{\cos^2 x} \cdot (1 - \sin x) = \frac{1}{4}$$

$\cos^2 x$ yerine $1 - \sin^2 x$ yazalım:

$$\frac{\sin x}{1 - \sin^2 x} (1 - \sin x) = \frac{1}{4}$$

$1 - \sin^2 x$ yerine $(1 - \sin x)(1 + \sin x)$ yazalım:

$$\frac{\sin x}{(1 - \sin x)(1 + \sin x)} \cdot (1 - \sin x) = \frac{1}{4}$$

$$\frac{\sin x}{1 + \sin x} = \frac{1}{4} \Rightarrow 4\sin x = 1 + \sin x$$

$$\Rightarrow 3\sin x = 1$$

$$\Rightarrow \sin x = \frac{1}{3}$$

2. $\sec x = 0,8$ denkleminin çözüm kümesini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

Denklemdaki $\sec x$ ifadesini silip yerine $\frac{1}{\cos x}$ yazalım:

$$\frac{1}{\cos x} = 0,8 \Rightarrow \frac{1}{\cos x} = \frac{8}{10} \Rightarrow \frac{1}{\cos x} = \frac{4}{5}$$

Bu durumda, $\cos x = \frac{5}{4}$ olacaktır. Fakat kosinüs fonksiyonu 1'den

büyük değer alamaz. O hâlde, $\sec x = 0,8$ denkleminin çözüm kü-

mesi boş kümedir.

BİLGİ

$\sin x$ ifadesinin çarpmaya göre tersi $\csc x$ diye yazılır ve kosekant x diye okunur.

$$\csc x = \frac{1}{\sin x}$$

ÖRNEK

1. x dar açı olmak üzere,

$$\frac{\sec x + \csc x}{\tan x + \cot x} = 4\cos x$$

olduğuna göre, $\tan x$ değeri kaçtır?

Açıklamalı Çözüm:

$\sec x$, $\csc x$, $\tan x$ ve $\cot x$ ifadelerini silip yerlerine eşiti olan ifadeleri yazalım:

$$\frac{\frac{1}{\cos x} + \frac{1}{\sin x}}{\frac{\sin x}{\cos x} + \frac{\cos x}{\sin x}} = 4\cos x$$

Eşitliğin sol tarafında payda eşitleme işlemlerini yapalım:

$$\frac{\frac{\sin x + \cos x}{\sin x \cos x}}{\frac{\sin^2 x + \cos^2 x}{\sin x \cos x}} = 4\cos x$$

$$\frac{\sin x + \cos x}{\sin^2 x + \cos^2 x} = 4\cos x \Rightarrow \frac{\sin x + \cos x}{1} = 4\cos x$$

$$\Rightarrow \sin x + \cos x = 4\cos x$$

$$\Rightarrow \sin x = 3\cos x$$

$$\Rightarrow \frac{\sin x}{\cos x} = 3$$

$$\Rightarrow \tan x = 3$$

NOT

Sekant ve kosekant fonksiyonları sırasıyla kosinüs ve sinüs fonksiyonlarının çarpmaya göre tersleri olduğundan, aşağıdaki gösterimler yazılabilir:

$$\sec x = \frac{1}{\cos x} = (\cos x)^{-1}$$

$$\csc x = \csc x = \frac{1}{\sin x} = (\sin x)^{-1}$$

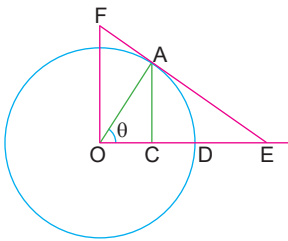

1. $\sec\alpha = \frac{1}{3}$

denkleminin kaç farklı kökü vardır?

- A) 0   B) 1   C) 2   D) 3   E) 4

2.

Yandaki O merkezli birim çemberde [OA] çembere teğet, $m(\widehat{AOC}) = \theta$, $[OF] \perp [OE]$

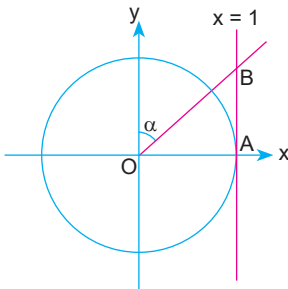
Buna göre,

- I. $|AF| = \cot\theta$
 II. $|AE| = \tan\theta$
 III. $|OF| = \operatorname{cosec}\theta$
 IV. $|OE| = \sec\theta$

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II   B) I, II ve III   C) I, II ve IV
 D) II, III ve IV   E) I, II, III ve IV

3.

Yandaki O merkezli birim çemberde α açısı çizilmiştir.

Buna göre, $|OB|$ aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) $\cos\alpha$ B) $\sec\alpha$ C) $\operatorname{cosec}\alpha$ D) $\tan\alpha$ E) $\sin\alpha$

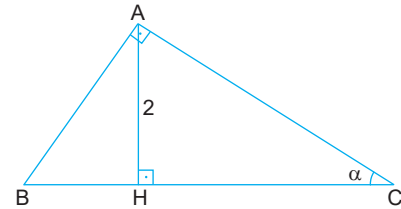
4. Tanımlı olduğu her α değeri için,

- I. $\tan\alpha \cdot \operatorname{cosec}\alpha = \sec\alpha$
 II. $1 + \tan^2\alpha = \sec^2\alpha$
 III. $1 + \cot^2\alpha = \operatorname{cosec}^2\alpha$

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
 D) II ve III   E) I, II ve III

5.

ABC dik üçgen, $|AH| = 2$ br, $m(\widehat{ACB}) = \alpha$,

$[AB] \perp [AC]$, $[AH] \perp [BC]$

Yukarıdaki verilere göre, $|AB|$ aşağıdakilerden hangisine eşittir?

- A) $\sec\alpha$ B) $\sec^2\alpha$ C) $\tan\alpha$
 D) $2\sec\alpha$ E) $2\operatorname{cosec}\alpha$

6. x pozitif bir sayı olmak üzere,

$$\sec\alpha = \frac{x-1}{2}$$

olduğuna göre, x in en geniş tanım aralığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $x \geq 0$ B) $0 \leq x \leq 1$ C) $x \geq 2$
 D) $x \geq 3$ E) $x > 4$

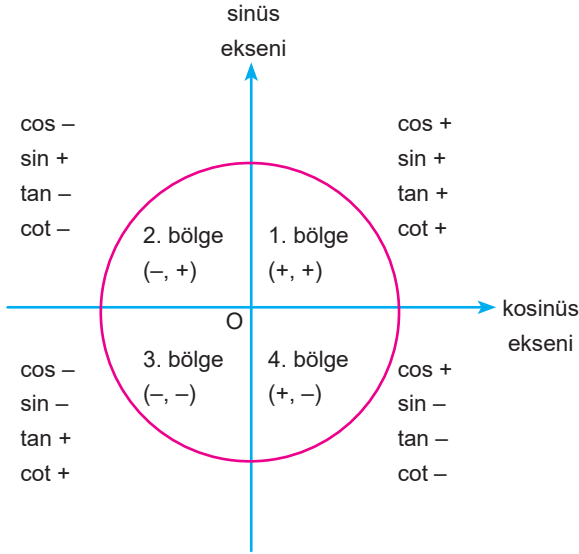
1. BÖLÜM: TRİGONOMETRİ - 1

8. MODEL | BÖLGELER VE İŞARETLER

BİLGİ

Ölçüsü α olan bir açının herhangi bir trigonometrik değerinin işaretini belirlemek için bu açının bitim kenarının birim çemberi kestiği noktanın koordinatlarına bakılır. Bu noktanın apsisinin işareti $\cos\alpha$ nın, ordinatının işareti $\sin\alpha$ nın işaretidir.

ÖRNEK

1. $a = \sin 85^\circ$ $b = \cos 480^\circ$ $c = \tan \frac{8\pi}{3}$

olduğuna göre, a, b ve c sayılarının işaretlerini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

İşaretlere bakmadan önce 480° ve $\frac{8\pi}{3}$ açılarının esas ölçülerini bulalım:

$$\begin{array}{r|l} 480 & 360 \\ \hline 360 & 1 \\ \hline 120^\circ & \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 8 & 6 \\ \hline 6 & 1 \\ \hline 2 & \end{array} \cdot \frac{\pi}{3}$$

- 85° 1. bölgede olduğundan $\sin 85^\circ > 0$
(sinüs 1. bölgede pozitif)
- 120° 2. bölgede olduğundan $\cos 120^\circ < 0$
(kösünüs 2. bölgede negatif)
- $\frac{2\pi}{3}$ 2. bölgede olduğundan $\tan \frac{2\pi}{3} < 0$
(tanjant 2. bölgede negatif)

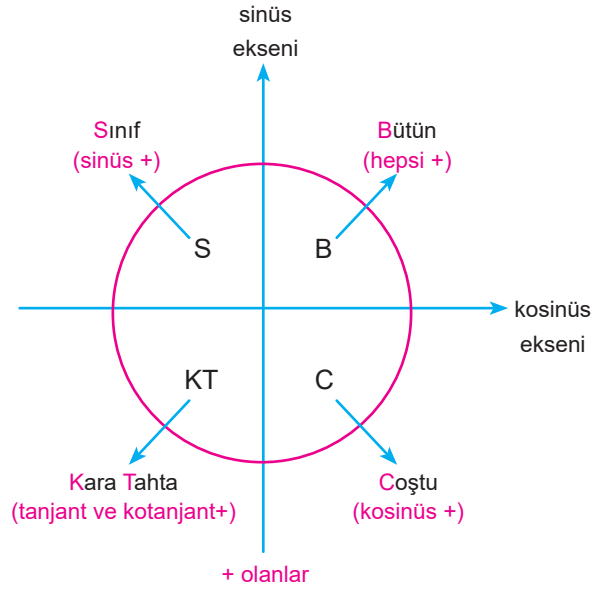
Bu durumda, a, b, c sayılarının işaretleri sırasıyla +, -, - olur.

BİLGİ

Trigonometrik fonksiyonlardan + işaretli olanlarını pratik yoldan tespit etmek için aşağıdaki şekli inceleyelim:

Bütün Sınıf Kara Tahtada Coştı.

ÖRNEK

1. $\alpha \in \left(\frac{7\pi}{12}, \frac{2\pi}{3}\right)$ olmak üzere,

$$x = \sin(2\alpha)$$

$$y = \cos(3\alpha)$$

$$z = \cot(3\alpha)$$

sayılarının işaretlerini bulunuz.

Açıklamalı Çözüm:

İlk önce, 2α ve 3α açılarının hangi bölgede bulduklarını tespit edelim:

$$\alpha \in \left(\frac{7\pi}{12}, \frac{2\pi}{3}\right) \Rightarrow \frac{7\pi}{12} < \alpha < \frac{2\pi}{3} \Rightarrow \begin{array}{l} \frac{7\pi}{6} < 2\alpha < \frac{4\pi}{3} \\ \frac{7\pi}{4} < 3\alpha < 2\pi \end{array}$$

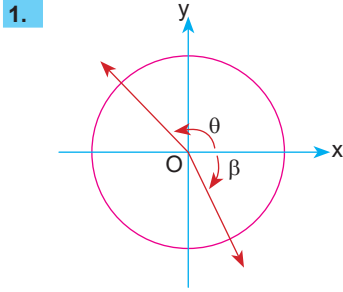
Bu durumda 2α açısı 3. bölgede iken 3α açısı 4. bölgede bulunmaktadır.

O hâlde, $x = \sin(2\alpha) < 0$ (sinüs 3. bölgede negatif)

$y = \cos(3\alpha) > 0$ (kösünüs 4. bölgede pozitif)

$z = \cot(3\alpha) < 0$ (kotanjant 4. bölgede negatif)

Ölçüsü θ ve ölçüsü β olan iki açı yandaki birim çemberde gösterilmiştir.

Buna göre,

- I. $\cos\theta < 0$
- II. $\sin 2\theta < 0$
- III. $\cos(-\beta) > 0$

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

2. a sıfırdan farklı bir gerçel sayı olmak üzere,

$$\cos\left(\frac{\pi}{a}\right) < 0$$

eşitliği sağlanıyor.

Buna göre, a sayısının alabileceği kaç farklı tam sayı değeri vardır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

3. $\theta \neq \frac{\pi}{2}$ olmak üzere,

- I. $\cos\theta \cdot \cot\theta < 0$ ise $\sin\theta < 0$
- II. $\sin\theta > 0$ ise $\cos\theta < 0$
- III. $\frac{\tan\theta}{\cos\theta} > 0$ ise $\cot\theta > 0$

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

4. x ve y pozitif gerçel sayılar olmak üzere,

$$x + y = \pi$$

eşitliği sağlanıyor.

Buna göre,

- I. $\cos x < 0$ ise $\sin y > 0$
- II. $\tan x > 0$
- III. $\sin x - \cos y > 0$

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Birim çember üzerinde $P\left(\frac{-1}{2}, \frac{\sqrt{3}}{2}\right)$ noktası veriliyor.

P noktasını orijinle birleştiren [OP ışının [Ox ile yaptığı negatif yönlü açısı θ ise aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) $\sin\theta > 0$
- B) $\cos\theta \cdot \sin\theta < 0$
- C) $\frac{\tan\theta}{\cot\theta} > 0$
- D) $\sec\theta > 0$
- E) $\operatorname{cosec}\theta > 0$

6. Koordinat düzlemine standart olarak yerleştirilen ölçüsü $\frac{\pi}{2}$ radyanın tam katı olmayan bir θ açısı verilsin.

θ açısının;

- I. Sinüs değeri pozitif ise kosinüs değeri negatiftir.
- II. Tanjant değeri negatif ise kotanjant değeri de negatiftir.
- III. Sekant değeri negatif ise kosekant değeri pozitiftir.

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III